

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 47098/11

Hasan BAYAR / TÜRKİYE

Başkan

Ledi Bianku,

Yargıçlar

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström

ve *İkinci Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla, 4 Temmuz 2017 tarihinde, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm) heyeti, yukarıda belirtilen 20 Mayıs 2011 tarihli başvuruyu dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY

1. Başvuran Hasan Bayar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup 1982 doğumludur ve Bern'de ikamet etmektedir. Başvuran, *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesinin yazı işleri müdürüdür. Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat İ. Akmeşe tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Davaya konu olaylar, başvuran tarafından açıklandığı şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Olayların meydana geldiği dönemde *Ülkede Özgür Gündem* Gazetesinin yazı işleri müdürü olan başvuran, 2 Ağustos 2004 tarihinde, bu gazetenin manşetinde "Devlet fırsatçı davrandı" başlıklı makaleyi ve iç sayfalarında "Karayılan, 1 Ağustos ve 1 Haziran kararları ile devletin yaklaşımlarını değerlendirdi" başlıklı makaleyi yayımlamıştır. Bu makalede, Kürdistan İşçi Partisi'nin (PKK) bir kolu olan KONGRA-GEL'in "savunma komitesi" başkanı Murat Karayılan'ın PKK lideri Abdullah Öcalan tarafından 2 Ağustos 1999 tarihinde yapılan bir çağrının ardından alınan Türkiye sınırlarından çekilme kararı hakkında beyanları yer almıştır. Bu beyanlarda Murat Karayılan, özellikle söz konusu çağrının ardından gerillaların sürdürülebilir bir barış sağlamaya çalışmak amacıyla Türkiye'den çekildiğini, Devlet'in bu fırsatı değerlendirmedikçe ileri sürmüştür. Ayrıca Devletin, ateşkes ilan edilmesinden faydalanarak, söylemine göre sınırı geçmek için harekete geçen gerilla gruplarına karşı saldırılar düzenlendiğini belirtmiştir. Yukarıda belirtilen makalede ayrıca, M. Karayılan'ın gerilla gruplarının yeniden yapılandırılması hakkındaki ifadeleri ve genç Kürtlere yönelttiği bir çağrı yer almıştır. Somut olayda söz konusu makalenin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

" (...) Kürdistan gerillası artık klasik bir gerilla değildir. İnsani ve kültürel bakış açısını geliştirerek ve silah sanatını zenginleştirerek, ideolojik ve siyasi nitelikli bir eğitim perspektifini izlemektedir.

(...)

Bu vesileyle, tüm Kürdistan gençlerine gerillalara katılmaları için çağrıda bulunuyorum. Şüphesiz ki özgür halkın hareketi demokratik serhildanda önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, Kürdistan gençliği bununla yetinmemelidir. [Gençlerin] büyük bir kısmı, gerillaya katılmalı, ilerici orijinal oluşumunu kanıtlamalı ve bu halk için [en iyi savaşçılar] olmalıdırlar (...)"

4. Başvuran hakkında soruşturma açılmıştır. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, 21 Haziran 2007 tarihli bir kararla, ilgilinin 3713 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 2 ve 4. fıkralarında öngörülen suçlardan suçlu olduğuna hükmetmiş ve başvuranı, 1.326 Türk lirası (TRY) (yani olayların meydana geldiği dönemde geçerli döviz kuruna göre yaklaşık olarak 758 avro) para cezası ödemeye mahkûm etmiştir. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi kararında temyiz yolunun açık olduğunu belirtmiştir.

5. Başvuran, 2 Temmuz 2007 tarihinde, temyiz başvurusunda bulunmuştur. Başvuran dilekçesinde Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmüştür.

6. Yargıtay, 15 Şubat 2011 tarihinde, başvurana verilen para cezasının miktarının temyize izin veren yasal sınırdan düşük olduğu dikkate alındığında, itiraz edilen kararın kesinleşmiş olduğu gerekçesiyle başvuranın temyiz talebini reddetmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulaması

7. Mahkeme, ilgili iç hukuk ve uygulaması için *Gözel ve Özer/Türkiye* kararına atıfta bulunmaktadır (no. 43453/04 ve 31098/05, § 23, 6 Temmuz 2010).

ŞİKÂyetLER

8. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürerek, hakkında verilen mahkûmiyet kararı sebebiyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir.

9. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesi alanında, davasının makul bir süre içerisinde görülmediğini ileri sürmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği iddiası hakkında

10. Başvuran, ihtilaf konusu makalenin yayınlanması sonucunda cezaya mahkûm edilmesinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiği kanaatindedir. Başvuran bu bağlamda Sözleşme'nin 10. maddesini ileri sürmektedir, bu hükmün somut olayla ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

" 1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. (...)

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir. "

11. Mahkeme, ileri sürülen müdahalenin kanunla öngörülmüş olduğunu ve Sözleşme'nin 10. maddesinin 2. fıkrası anlamında kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi meşru amaçlar gözettiğini gözlemlemektedir (*Gözel ve Özer/Türkiye*, no. 43453/04 ve 31098/05, §§ 43-45, 6 Temmuz 2010 ve *Belek/Türkiye*, no.

36827/06, 36828/06 ve 36829/06, § 26, 20 Kasım 2012). Mahkeme ayrıca, ihtilaf konusunun, bu müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı sorusuyla ilgili olduğunu tespit etmektedir.

12. Bu bağlamda Mahkeme, başvuranın, yazı işleri müdürü olduğu gazete aracılığıyla, yasa dışı silahlı bir örgütün yöneticisi tarafından kullanılan ifadeleri yayınlamaktan mahkûm edildiğini kaydetmektedir. Söz konusu makalede Abdullah Öcalan tarafından 2 Ağustos 1999 tarihinde ilan edilen ateşkesle ilgili olarak Murat Karayılan'ın, Devletin tutumu ve gerilla oluşumu hakkında yapmış olduğu açıklamalar yer almıştır. Mahkeme, yukarıda belirtilen paragrafın altını çizmek ister:

" Bu vesileyle, tüm Kürdistan gençlerine gerillalara katılmaları için çağrıda bulunuyorum. Şüphesiz ki özgür halkın hareketi demokratik serhildanda önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, Kürdistan gençliği bununla yetinmemelidir. [Gençlerin] büyük bir kısmı, gerillaya katılmalı, ilerici orijinal oluşumunu kanıtlamalı ve bu halk için [en iyi savaşçılar] olmalıdırlar (...)"

13. Mahkeme, yukarıda alıntılanan paragrafın Kürt gençlerinin gerillaya katılması için çağrıda bulunan açık bir davet içerdiği kanaatinde. Mahkeme bu bağlamda, ihtilaf konusu metnin sadece "halk hareketinin" yetersizliğini açıklamadığını, aynı zamanda gerillaya katılım sağlanması yönünde açık bir çağrıda bulunduğunu tespit etmektedir. Mahkeme ayrıca, söz konusu çağrının, gençlerin "büyük bir kısmına" yönelik olduğunu ve gençleri "en iyi savaşçılar" olmaya teşvik ettiğini kaydetmektedir. Mahkeme, çağrının vahameti ve çağrıda bulunan kişinin kimliği -PKK'nın (yasa dışı silahlı örgüt) bir kolu olan KONGRA-GEL'in "savunma komitesi" başkanı olduğu- dikkate alındığında, bu ifadelerin, bağlamlarında okunduklarında, şiddete teşvik olarak değerlendirilebilecekleri kanaatine varmaktadır (*Sürek/Türkiye (no. 1)* [BD], no. 26682/95, §§ 62 - 65, AİHM 1999-IV).

14. Mahkeme, ihtilaf konusu paragrafın, sunum ya da analiz yapan herhangi bir gazeteci yorumu olmaksızın, olduğu şekliyle yayımlandığını kaydetmektedir. Bu bağlamda başvuranın, ihtilaf konusu makalede yapılan

beyanlarla kişisel olarak ilgili olmadığı doğru olsa da, okuyucular için bir platform sağlamış ve makalenin yayılmasına imkân vermiştir. Halbuki ilgilinin, söz konusu gazetenin editoryal çizgisinden sorumlu olması dolayısıyla, makalenin içeriğine ilişkin olarak tüm sorumluluktan muaf tutulamaz (*Sürek/Türkiye (no. 3)* [BD], no. 24735/94, § 41, 8 Temmuz 1999), haber verme hakkı, terörist grupların beyanlarının dağıtımını için mazeret veya bahane olarak kullanılamaz (*Falakaoğlu ve Saygılı/Türkiye*, no. 22147/02 ve 24972/03, § 34, 23 Ocak 2007).

15. Son olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 10. maddesiyle korunan ifade özgürlüğü hakkına yapılmış bir müdahalenin orantılılığının ölçülmesi söz konusu olduğunda, verilen cezaların niteliğinin veya ağırlığının, dikkate alınması gereken unsurlar olduğunu hatırlatmaktadır (diğerleri arasında bk. *Ceylan/Türkiye* [BD], no. 23556/94, § 37, AİHM 1999-IV). Bu durumda Mahkeme, başvuranın yaklaşık olarak 758 avro para cezası ödemeye mahkûm edildiğini tespit etmektedir. Söz konusu miktarın çok da az olmamasına rağmen, Mahkeme, verilen cezanın, aşırı olduğunun veya başvurunu ifade özgürlüğü hakkının kullanımından caydırıcı bir etkisi olduğunun değerlendirilemeyeceği görüşündedir.

16. Sonuç olarak Mahkeme, ulusal makamların benzer davalarda sahip olduğu takdir yetkisi bakımından (daha önce anılan *Sürek (no. 1)* [BD], § 65), somut olayda başvuran aleyhinde alınan tedbirin, izlenen meşru amaçlara göre orantısız olarak değerlendirilemeyeceği kanaatindedir.

17. Dolayısıyla bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle Sözleşme'nin 35. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

B. Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiği iddiası hakkında

18. Başvuran, hakkında açılan ceza davasının süresinin, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası tarafından öngörülen "makul süre" ilkesini ihlal ettiğini ileri sürmektedir. Söz konusu hüküm aşağıdaki gibidir:

" Herkes davasının, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. "

19. Mahkeme, *Turgut ve diğerleri/Türkiye* davasında başvuran tarafından sunulan şikâyete benzer bir şikâyet hakkında karar verdiğini hatırlatmaktadır ((kabul edilebilirlik hakkında karar) no. 4860/09, §§ 58 ve 60, 26 Mart 2013). Mahkeme, *ilk bakışta (a priori)* başvuruların şikâyetlerinin telafi edilmesi için erişilebilir ve makul perspektifler sunabilecek bir başvuru yolunun söz konusu olması sebebiyle, söz konusu kararda yargılama süresinin "makul süre" ilkesini ihlal ettiğini iddia eden ve Türkiye'de bir yargılamanın aşırı uzun sürmesine ilişkin şikâyetleri tanıyabilecek bir mahkemenin bulunmamasından şikâyet eden başvuruların, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasına uygun olarak, 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonuna başvurmuş olması gerektiği sonucuna varmıştır (daha önce anılan karar *Turgut ve diğerleri*, § 56).

20. Mahkeme, somut olayda başvuranın, bu başvuru yolunu tükettiğini belirtmediğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkrası uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliđiyle,

başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş, 7 Eylül 2017 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan